

Enric Casasses

Presentació de
Pol Guasch

**CONTRA-
BANDISTA**

Dilluns de poesia a l'Arts Santa Mònica

Què en farem, de l'últim misto?

Pol Guasch

La de Casasses no és una poètica, sinó una munió constant i múltiple de micropoètiques que dialoguen, s'esmenen, creixen, es neuleixen i multipliquen (els versos són diferents perquè diferents són els anys, així de senzill; ja ho deia Tsvetàieva). Amb això vull dir que parlar del tot poètic de Casasses sense trair-lo és impossible, perquè mai no és u. I fer-ho quan la seva obra està en marxa i quan encara no ha estat llegida en la seva globalitat, pot ser encara més perillós. És important, doncs, assenyalar amb el dit el punt de partida, i no oblidar-lo durant la cursa: l'obra del poeta és una immensa labor en moviment, una tasca bellugadissa que té més d'esperit i carn que no de poètica. M'explico: totes aquestes micropoètiques que són cada llibre, cada moment seu que versa, es troben en un punt, que seria l'epicentre o l'estrella que articula el sistema. El Sol de Casasses és la tasca vital, llarguíssima i feixugament simple de transportar un esperit discursiu a la poesia. De convertir la poesia

en una cosa que la nostra tradició encara no havia contemplat i que, per tant, encara no havia pogut encerclar amb un guix. Casasses viu i no transgredeix («l'art no transgredeix res perquè es mou per territoris que no hi arriben les barreres»). De fet, que sovint s'hagi dit que el poeta infringeix la norma o que no és classificable ha estat un tap que ha impossibilitat que l'aigua corri: és a dir, que la crítica llegeixi. Un recurs, en definitiva, per no atendre el text.

Què dir d'aquesta galàxia enorme si, com més hi entres, més intueixes que la construcció d'aquesta complexitat prové d'una simplicitat radical? Com «l'estimar simple», que diu el poeta que «cava molt fondo», la seva mirada sobre el món és tan simple com fonda; davant d'això, dues preguntes: com aconseguir aquesta honestedat poètica? (Primer indicati: l'honestedat ni s'imita ni es crea, es cova, es viu); i, la segona: com me'n faig càrrec, jo, de tot això? (Segon indicati: llegeix-la a poc a poc i moltes vegades, com qui parpelleja). És més: com parlar de la seva obra sense caure en allò que ja s'ha dit? (Tercer indicati: el que s'ha dit, fins ara, és la façana, l'heura que hi creix i amaga la casa). I, per acabar: és possible parlar-ne sense contradir-se? (Quart indicati: No. Perquè els viaranys d'aquest laberint d'amor i de vida només els sap ell, si és que els recorda, encara, si és que va guardar-se el fil a les butxaques). I això no és un tot s'hi val, no: perquè en la seva macropoètica hi ha veritats com còdols ben llimats: que no hi ha un Altre, mai, sinó un Tu

grandiós que travessa, fot mal i infla vida; que la seva poesia és pensament i sentiment i impressió personal, i no la pots entendre si no és així; que els seus són versos vius que responen a un moment que l'inunda; que «del que es pot veure, es veu tot»; i que ni la transcendència ni la impostura metafísiques seran la taula del bar des d'on ens parlarà.

Potser, i dic potser perquè això ja no és una veritat incontestable sinó el meu Casasses –tan viu i ample com el teu–, la seva poesia és una resposta provisional a una pregunta que apareix en diversos dels seus llibres: què en farem, de l'última cerilla, de l'últim misto que encenguem? I la resposta no és un què; és un com i un quan i un on. I és aquí on brolla la poesia de Casasses: no què diu (que també, és clar), sinó com ho diu, quan ho escriu i on ho fa. Una tasca de portar la poesia a un lloc – quin lloc? Als cors flamejants, però allà no hi hauria, només; d'allà sorgeix: de les barres de les tavernes, dels ateneus i dels casals, de la política llibertària. Com: no mirant endins, mirant enfora, al món, al rostre de la veritat i de l'amor («la nit és déu vist de cara»). Com: obrint porta i finestres (que entri la llum, que el vent mogui les coses, que res no es panseixi al quarto, que tot prengui un aire nou). On: no arribar a veure, descobrir. Com: de tal manera que l'amor sigui compartir «les claus de caure junts al buit». On: en la forma fixa del sonet o en la llibertat de l'obertura, però que hi entrin mals i penes i dolors. Com: en silenci,

quan calgui, callant. On: arreu, pertot, en la llibreta que guarda al cistell o als seus dibuixos-poema. Com: sense comentar, sols actuant.

Casasses no porta un ciri gros amunt i avall sinó que encén i apaga mistos, remou el fum, el fum s'esborra i la fosca el menja. I això no ho dic jo, ho diu ell. Casasses escriu perquè no pot no fer-ho: desplaça el per què i situa el com en el centre (això ja ho explicava Tsvetàieva, també: «sense el per què, tot en el com»). Mai no condemnarà l'obra, no, Casasses, perquè no escriu per una altra cosa que no sigui l'obra mateixa. I oberta, sempre a l'error: que d'equivocar-se així, no en sabem tots. Entendre, finalment, que qualsevol fragment de Casasses conté l'obra sencera, perquè, ja us ho deia, és carn i esperit i amor i veritat: «la nostra llei futura no té forma», no, i que l'amor, com la poesia, «l'inventaré tal com m'esquitxi a mi». Per això, Casasses no és un per què: és un com altíssim, un on molt ample, un quan ben llarg: «jeure amb un misto encès i cremar tots». I que així sigui.

Pol Guasch (Tarragona, 1997) és poeta, professor de Literatura i Crítica de la Cultura a la Universitat de Barcelona i membre de la productora cultural La Sullivan. Es va formar en Teoria de la Literatura i Literatura Comparada (UB) i ha cursat un màster en Construcció i Representació d'Identitats Culturals (UB). Actualment, forma part del Programa d'Estudis Independents del MACBA.

Enric Casasses

Poemes i així

Art poètica

Un besavi que no creia
en res més que allò que feia
amb els ulls o bé amb la idea
me va dir
que no veia si s'hi veia
mig dit enllà de morir
de morir
de morir.

N'és de greix rotunda bola
la mestressa de l'escola
que una nit en somnis, sola,
me va dir
que sentir només consola,
tenir força fa parir
fa parir
fa parir.

L'egua boja entotsolada
que remuga prô no bada
en el límit d'una prada

me va dir
si te'n vas jo, queixalada,
perquè aprenguis a patir
s a patir
s a patir.

Rajolí que regalima,
que goteja, marbre llima,
i aquest marbre que s'aprima
me va dir
que essent dur com una rima
també et pots deixar polir
xar polir
xar polir.

Poema sense títol

Plantificar la baladrera veritat i que essent així
–veritat– il·lusioni els nens i agradi als avis. Els
d'entremig, que pensin.

A la panxa del poema en prosa que no hi neva ni hi plou (2013)

L'impenitent

39

En somnis fervorosos,
com la flama d'un misto que
dos escalons més avall
ja no es veu res,
despens tota la nit en vetlla
construint cataplasmes il·lusoris
mentre se't mor el fill
i vius encadenat al fum d'uns dubtes
que s'estimben a l'abisme,
l'ull de l'escala,
fins al punt que ni la cremada
als dits no et retorna i continues
temptant amb els peus
la solidesa, el terra,
catacumbes.

Calç (1996)

D'equivocar-se així

46

La bicicleta desmuntada el ciment oblidat
i la fulla al clatell la pols del caminant
caminant fins que nyac caminar reculant se m'ha ficat
un clavell a l'orella puja la mala olor
de sota terra t'estimo
no et vull veure mai més
va fes-me riure m'estic divertint molt
estàs boig o estàs boig? què tens?
mitja aspirina micròfon sopa d'all
i un ganxo amb la revolta
saps quant val?

no re tres micrograms la fantasia
i em diu tu quin preu tens? mil peles
preu de pallassoiprincesaenterramorts
sóc àrbitre de jugar a boles al psiquiàtric
tres gossos dansarins m'acompanyaren
i hem vist els celoberts del paradís
uns patis interiors gairebé sòrdids
on fumejava la cançó joana
mitja cerilla la pua pudor d'alls
i el ganxo amb la revolta
saps quant és?

jeure amb un misto encès i cremar tots
abraçar la barca navegant
el riu se'm menja però no m'ofega
cristalls roba estripada ferro vell
i alguna altra vegada potser sí
que em tornaràs a caure com un dau
ortigues com ungles més amunt
ni el pere no m'ho pot ni no curar
és mitja vida obre els ulls un all cru
un ganxo amb la revolta
saps o no?

D'equivocar-se així (1997)

[Sense títol]

Els dies marquen el pas
amb horrorosa cadència
i la fruita hi treu el nas
no com a l'arbre de ciència
su com crits de llibertat
de les presons de la terra.

Desfà els grumolls (1994)

Les cases del meu carrer

les cases del meu carrer
una cova a la muntanya
el jardí vermell de flors
l'embarcador de la platja

la barraca dels pastors
el niu penjat a la branca
la claror del fons del pou
els fumerols de la plana

les parades del mercat
el banc de seure a la plaça
el caminet d'entre els camps
la fàbrica abandonada

el racó de sota el pont
la font de la font trobada
el porxo de l'estació
la palla groga a l'establa

l'ombra d'un sol presseguer
la pols de la caravana
i la llum de l'horitzó
i l'estrella més llunyana

tot és casa meva i tot
m'era i m'és i em serà casa
com si veiés voleiar
la roba estesa de l'àvia

Cançons d'amor i de revolució (2007)

El vers d'abans-d'ahir

seràs tot l'escoltar del bosc abans de l'alba
seràs l'ou de la fosca quan es trenca i neix la llum
l'últim revolt del ratpenat seràs
i el sospir del forner que se'n va al llit
seràs la campanada que ja se sent d'un poble que
encara no es veu
i la fotografia d'un paisatge que no s'ha fet mai perquè
tothom dormia
seràs l'esquerda a la gran roca el dia just abans de
fer-se
seràs els mil alens aguantant-se en silenci quan plana
el rapinyaire
seràs en unes obres la grua arrovellada on nia la
cigonya
seràs la flor petita i groga obrint-se decidida l'endemà
de tot
seràs el passat que no fa nosa
els racons humits frondosos vius de l'idioma
aquell revolt del riu embardissat i intrepitjable
seràs aquell moment de la cançó que la cançó puja de
punt i toca els cors
seràs la criatura que pica amb una pedra i veu la nou
sencera oh
i immediatament després es menja el laberint

A la raó [poema inèdit]

Compendre

La natura sovint diu que la mort regna arreu però tot el que es veu és viu.

Els homes fan esforços per comprendre i al capdavant és el que es viu que es veu.

I és que tot el que és viu és veu.

*a Scardanelli
amb reverència
16 de març, 1372*

Contra els monos teistes i les seves polis teistes

déu no diu,
al·là no fa,
javé no ve,
potser només
quedem tu i jo,
què, com ho fem?

Epíleg

La ciutat vella arrasada,
mil pobles abandonats
sota el buit o la riuada,
mil pobles enderrocats

i la ciutat arranada,
ningú sap qui trenca els plats
per sistema, la flassada
cada cop té més forats,

el doble s'ha fet el triple,
és un somni de mutants,
amb el propi cos visible

se'ns en tornen els infants
a la infància irreversible
i a morir picant de mans.

Al trenc

Quan decidia instaurar-me dejú
per molt que sigui així com és de cru
perquè tu siguis tu només amb tu
i no tenir del tot res en comú
es veu que alguna cosa algun algú
bufant-se la tabarra del tabú
sense fer simulacres ni vudú
trobant obert ha entrat i se me'n du
a ensenyar-me que som a dia u
de l'estil nou que hem tret de cadascú
anar despullant déu i ja va nu
podem pujar-hi ara al trenc que llu
i deixar lliure ka i fer caure ubú
el lloc és bo i el moment oportú

Cant espiritual

Diu: déu, do'm un senyal, vejam si sé llegi'l:
una nena petiua en un balcó un matí cridant hola!
cridant aigua! aigua!
al veí que arrega el carrer.
La llepada de la llengua d'una vedella fent de pont
entre un prat i un camí,
entre un morro negre i una mà blanca.
Cinc aguilots i una àguila fent tai-txi
al pont de pedra pla mig pam sobre l'aigua, l'aigua
rugint salta i s'esberla en mil gotes vibrant, brillant i
fugint
com les puntes dels dits de l'àngel de l'ànsia
entre les roques dures del pensament, polides perquè
estan quietes.
Diu déu do'm un senyal i si més no un xigarro.
Una boira enfosqueix els voltants de l'hostal
i l'atracció dels aliens fa que uns quants s'hi precipitin
amb blat a la mà esquerra i cartes de joc a la dreta.
El bergant s'agenolla a rentar els peus de la monja que
després
fug corrent, deixant un rastre de flors de ginesta.
Un borratxo demana els papers a un policia.
I déu diu té, controla'm la barraca mentre faig la
migdiada.

Començament dels començaments (1994)

Els arbres caminen

els arbres caminen, els descampats imploren, les idees es passen la pilota, els cotxes van amb autobús, els verbs s'aïllen o se'n van sols, els reis de la baralla comencen a ocupar-se de fer-nos el dinar, la revolució respira, els rellotges prenen el sol, el cinema s'amaga a la butxaca del pòtol aquí present, el gerro de les flors entra en òrbita, la realitat s'aparta i deixa lloc perquè arriben els poemes i la realitat és la realitat i sap reconèixer la realitat quan la veu, les veus s'apaguen, s'alça la veu, la policia abandona el barri, el barri vibra, reapareixen misteriosament antigues construccions enderrocades, es liquen les clavilles d'afinar la guitarra i un rierol de dos dits s'emporta les muntanyes una estona, la part del codi genètic dels humans que governa l'instint de treballar rep una mutació anarcoide a fi de poder anar per fi per feina, se suïcida l'organització mundial de la salut, la policia abandona la comarca, la comarca arrenca uns passos de dansa, reapareixen misteriosament bones idees que hom creia incinerades, tot el que tenia sentit agafa sentit, la lluna agafa el tramvia, les hores s'aferren a les parets, el doctor constata que estem vivint la infància del mag, que som contemporanis de la infància del mag, que els desplaçats som els únics que sabem on sou, que reconquistarem el castell del feliç o del fèlix o de les meravelles i el deixarem obert, que en mig matí es poden agafar molts anys

d'avantatge, que tot el que portem a la sang són missatges, que alguns empestiferats han sobreviscut perquè havien de fer córrer un senyal, que el senyal ha arribat, el barri vira, el barri abandona la policia, la veu alça veus apagades, la realitat veu la realitat i els poemes arriben a lloc, l'òrbita entra al gerro de les flors, els arbres caminen, la mastegada inarrugable dels intersticis suposadament futuristes li fa mal, a la dona, li fa patir els zwischenräume, unes motos fan córrer la cremallera fatídica, les semifuses i les fuses fugen de totes les partitures i vénen volant a ajuntar-se en tropell com una plaga de llagostes de juliol a la terra alta, les intempèries arrelen i algú dóna la mà i porta a casa

Resum

Qui de la feta no s'espanta, mots no tem
Sòfocles

La moral de la victòria,
que el triomf és la moral,
el teatre principal
de l'èxit i de la glòria
com si fos l'única història
que obre porta i dóna peu,
sol tenir forma de creu
per molt que s'infla de pompa.
És com música de trompa
a una orella de guineu.

Bes nagana (2011)

3 coltells

Cadenes tot el que neix
cadenes la policia
i cadenes tu mateix
per la puta gelosia

La gelosia s'imposa
entre els amants interromp
els amics i li fa nosa
al pensament és un plom

El plom si es vol es transmuta
en l'aiguardent el sidral
la manguèsia dissoluta
la molla filosofal

El gran tema de Baudelaire **—diguem—**

Molt per damunt de la seva alta cambra,
per 'munt del mal, del vi, de l'aiguardent,
de la virtut, de les mitges virtuts,
i del rogall de la boja de casa,

molt per damunt dels gats, dels gats elèctrics,
molt per damunt dels pobres, més amunt
que els cels inferns moderns que ens hem fet fer,
que el satanàs i que les satanasses,

més que l'amor que juga a fer bombolles
amb el cervell, més que els remordiments,
més que el volar de l'albatros de l'art,
i més que els focs que encenen els artistes,

i en fi, més alts, molt més, que els fars més alts,
lluny, allà lluny, vénen i van els núvols.

La policia irà de bòlit [poema inèdit]

Tren

Prou paraules!

J. Lleonart, Faust, pàg. 1

uns nens i nenes de sis anys
ens fan de reis del món

reben presents, reben dels grans
totes les llurs buidors

i en fan guirnaldes i en fan rams
de quatre i cinc i sis colors

per celebrar que s'ha enfonsat
la trista civilització

de quan el buit costava sang
la sang valia mig ronyó

i tot s'havia de pagar
amb un caríssim pa rodó

El nus la flor (2018)

Vers

Dolor terrible
omple aquests mots
mes no impedeix
que un dropo borratxo
vestit de parracs
amb la mà serena
m'hagi beneït.

رُعْش

a Bàssem an-Nabris

El rigor
de veure i d'acceptar
els «aleteigs» de la matèria i
de l'esperit, tots,
i el rigor
de no deixar d'estar enfadats,
i molt.

El nus la flor (2018)

Nota

El títol (XEIR) vol dir «poesia». L'aleteig és manllevat d'un poema de *Totes les pedres*, de Bàssem an-Nabris.

Bibliografia

Publicacions de poesia i així

CASASSES, Enric. *La bragueta encallada*. Barcelona, 1973.

[Sense peu d'impremta]

CASASSES, Enric. *La cosa aquella*. Maó, 1982.

CASASSES, Enric. *La cosa aquella seguit de Sense trofeu i Text llest*. Barcelona, 1991.

CASASSES, Enric. *Tots a casa al carrer*. Palma de Mallorca, 1992.

CASASSES, Enric. *No hi érem*. Barcelona, 1993. [2a ed. 2009]

CASASSES, Enric. *El poble del costat* Barcelona, 1993. [2a ed. 2008]

CASASSES, Enric. *Començament dels començaments i ocasió de les ocasions*. Barcelona, 1994. [2a ed. 2007]

CASASSES, Enric. *Desfà els grumolls*. València, 1994.

CASASSES, Enric. *Calç*. Barcelona, 1996. [2a ed. 2005]

CASASSES, Enric. *D'equivocar-se així*. Barcelona, 1997.

CASASSES, Enric. *Uh*. Aiguafreda, 1997. [2a ed. Lleida, 2007]

CASASSES, Enric. *De la nota del preu del sopar del mosso*. Barcelona, 1997. [2a ed. 2015]

CASASSES, Enric. *Plaça Raspall*. Barcelona, 1998.

CASASSES, Enric. *Coltells*. Gaüses, 1998.

CASASSES, Enric. *Dijous remesa. Divendres comanda*. Reus, 1998.

CASASSES, Enric. *sub dos*. Sant Martí de Centelles, 1999.

CASASSES, Enric. *El pa de navegar*. Barcelona, 1999. [cd]

CASASSES, Enric. *Canaris fosforescents*. Barcelona, 2001. [cd, 2002]

CASASSES, Enric. *La tonalitat de l'infinit*. Barcelona, 2001. [cd]

CASASSES, Enric. *Descaç*. Vic, 2002.

- CASASSES, Enric. *Que dormim?* Barcelona, 2002.
- CASASSES, Enric. *Do'm*. Barcelona, 2003. [2a ed. Girona, 2008]
- CASASSES, Enric. *Monòleg del perdó*. Barcelona, 2018. [Estrena Girona, 2004]
- CASASSES, Enric. *La manera més salvatge*. Barcelona, 2006. [cd]
- CASASSES, Enric. *Urtx*. Olot, 2006.
- CASASSES, Enric. *Cançons d'amor i revolució*, 2007. [publicació digital]
- CASASSES, Enric. *La foneria i el paperer*. Barcelona, 2010.
- CASASSES, Enric. *N'ix*. Barcelona, 2010. [cd]
- CASASSES, Enric. *Històries d'animals, tretze*. Palma de Mallorca, 2010.
- CASASSES, Enric. *Bes nagana [Без Нагана]*. Barcelona, 2011. [2a ed. 2018]
- CASASSES, Enric. *Tira-li l'alè*. Barcelona, 2012. [cd]
- CASASSES, Enric. *Diari d'Escània i Univers endins*. Barcelona, 2013.
- CASASSES, Enric. *A la panxa del poema en prosa que no hi neva ni hi plou*. Barcelona, 2013.
- CASASSES, Enric. *T'hi sé*. Barcelona, 2013. [2a ed. 2019]
- CASASSES, Enric. *Pedra viva*. Amb fotografies de Montserrat Caldés. L'Escala, 2014. [llibre amb cd]
- CASASSES, Enric. *Intent de comentar-hi el poema d'en Joan Maragall «Soleiada»*. Bellcaire d'Empordà, 2014.
- CASASSES, Enric. *El nus la flor*. Barcelona, 2018. [llibre amb cd]
- CASASSES, Enric. *Visita a la senyora Soler (de part de Manuel de Pedrolo)*. Tàrrrega, 2018.
- CASASSES, Enric. *Antologia targarina*. Tàrrrega, 2019 [Antologia]
- CASASSES, Enric. *Orbiten*. Tavernes de la Vallldigna, 2020. [cd]

**Dilluns de poesia
a l'Arts Santa Mònica
2020**

Totes les sessions tindran
lloc a l'Arts Santa Mònica

Arts Santa Mònica

Centre de la creativitat

La Rambla 7
08002 Barcelona
T 935 671 110
artssantamonica.gencat.cat

Entrada lliure amb aforament limitat

Totes les sessions tindran lloc a la
Sala d'Actes de l'Arts Santa Mònica

Mitjà col·laborador

NÚVOL

Amb la col·laboració de

PEN
català

james

Organització

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

SANTAMÒNICA